EĞİTİMDE MOTİVASYON MERAK VE VUKUFUN(Anlama) ÖNEMİ

ABD'nin Maryland Eyaleti'ndeki küçük bir kasabada bulunan Lexington Park lkokulu'nundan, 10 yaşında bir öğrenci söz almak için parmağını kaldırır. O yöredeki bir lisede öğrenci olan başkan, "Delegeye söz hakkı verilmiştir" der.

Öğrenci konuşmaya başlar: "R130 sayılı tasarıyı hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum. Bu tasarıya göre çiftçiler, Chesepeake Koyu'nun 60 m civarında gübre kullanamazlar. Gübreler koya ulaşıp kirliliğe sebep olmakta ve balıkları öldürmektedir. Çiftçiler suya yakın yerlerde ekim yapmasalar da yeteri kadar ürün alabilirler. Koydaki kirliliği durdurduğumuzda, hepimizin daha iyi bir hayatı olacaktır. Sorularınızı cevaplandırabilirim."

Bir el kalkar. Başkan söz hakkı verir. Bu öğrenci, gübrelerin koya nasıl zarar verdiğini sorar. Konuşmayı yapan talebe de gübrelerin deniz yosunlarına besleyici maddeler sağladığını, aşırı derecede büyüyen deniz yosunlarının da istiridye, yengeç ve diğer canlıları oksijenden mahrum ettiğini söyler.

Green Holly İlkokulu'ndan 11 yaşındaki bir delege de başka bir bakış açısı sunar: "Ben bir çiftçiyim. Faturalarımı ödemekte güçlük çekiyorum. Bakmam gereken üç çocuğum var. Eğer tarlamı gübrelemezsem iflas ederim."

Bu tasarıyla ilgili tartışma bir saatten fazla sürer. Koydaki seniz canlılarını yakalayarak geçinenleri temsil eden öğrenciler,

kirlilik sebebiyle işlerinin nasıl kötüye gittiğini anlatırlar. Dükkan sahipleri de, yine aynı sebep yüzünden mahalli ekonominin eskisi kadar iyi olmadığına dikkat çekerler. Sonunda komite, tasarının düzelmesine ve sadece durumu kötü olan çiftçilerin, suya yakın kesimlerde gübre kullanabileceğine karar verir.

Lexington Park ve diğer birkaç ilkokulda uygulanan bu pilot projedeki hedef, ailevi geçmişleri ve istidatlarına bakılmaksızın bütün öğrencilerin matematik, fen, tarih ve coğrafyada temel kabiliyetlerini (okuma, yazma, konuşma, dinleme) geliştirmek ve öğrendikleri herşeyi tatbik ettirerek pratikte faydalarını görmelerini sağlamaktır.

Bu projede öğrenciler günde 90 dakikalık özel araştırmalar yapmakta, faklı tarihi şahsiyetler veya meslek erbabının rollerine girmekte ve üzerinde çalıştıkları ilmi keşiflerle tarihi hadiselere bizzat, aktif olarak iştirak etmektedirler.

Temel kabiliyetleri edinmek gerekli, ama yeterli değildir. Öğrencilerin problemlere mucitliklerini kullanarak çözümler getirmeleri, kendi öğrenim süreçlerinin farkına varmaları ve farklı disiplinlerdeki bilgiler arasında ilişkiler kurmaları da gerekmektedir. şte bu proje, talebelerin sınıfta öğrendiklerini kullanarak ve işbirliği yaparak, gerek hayali gerekse gerçek hayattan alınmış problemleri çözmelerine imkan sağlamaktadır. Mesela Chesapeake Koyu'ndaki çalışmada öğrenciler, kıtanın en büyük koyundaki kirliliğe çözüm bumak için birçok kanun tasarısı yazmakta, teklif etmekte ve sonra da bunlar hakkında tartışmalar yapmaktadır. Bu arada yaptıkları araştırmalar sayesinde kirliliğin

sebepleri, boşaltma havzası, gelgitler, yağış periyodu ve deniz canlıları hakkında birçok şey öğrenmektedirler. Ayrıca derslerde hükümet, politika, ekonomi ve coğrafyayla ilgili hususlar da gündeme gelmektedir.

Başka derslerde ise öğrenciler mucitlerin, Anayasa Mahkemesi üyelerinin, eski Mısır'daki firavunların danışmanlarının ve 15. asırdaki kaşiflerin rollerine bürünmektedir. Bütün bu simülasyonlarda talebeler, fen bilimleri ve sosyal hadiselere ait meseleleri tetkik etmek için, küçük gruplar halinde kolektif çalışmalar yapmaktadır. Kitaplar ve makaleler okumakta, el ilanları, mektuplar ve teklifler yazmakta, gaazete ve multumedya raporları hazırlamak için resimler, grafikler, müzik parçaları, bilgisayarlar, videolar gibi imkanlardan istifade etmektedirler.

Öğrenciler kendileri için belli bir mana taşıyan problemleri çözmek için bilgilere ve kabiliyetlere ihtiyaç duyduklarında motivasyon, merak ve vukufları artmaktadır. Yaptıkları şeyler simülasyon da olsa hisleriyle araştırmalara iştirak etmekte, öğrendikleri herşeyi tatbik etmeye çalışmakta, başka bir ifadeyle uygulamak için öğrenmektedirler. Yeterince motive edilen öğrencilerin, artan meraklarıyla bilgi peşinde koştukları bir gerçektir. Mesela, Ankara'daki Özel Samanyolu Erkek Lisesi'nde, 11-12 yaşındaki öğrencilere, İngilizce teknik bir terimin manasını sorduğumuzda, sözlüklerde Türkçesi'ni bulamayan talebelerin, önce Hacettepe Üniversitesi'ndeki bir profesörü, daha sonra ABD'deki doktora yapan ağabeylerini aradıklarını müşahede etmiştik.

O halde bilgi çağında, çağların bilgi, vukuf ve hikmetini edinmek için sıradışı bir motivasyon ve doymak bilmez bir merak taşımak gereklidir. Nasıl ki bir araştırmacı, sürekli içinde bulunduğu ortamdan istifade ederrek yetişir, yani yayınları takip eder, müzakereler yapar, belgeselleri izler, seminer, konferans vb. toplantılara katılır, seyahat eder, beyanatta bulunur, yazar ve kafa yorarsa, öğrenciler de zihni ve kalbi istidatlarını inkişaf ettirmek için bir tahsil ve tetkik ortamında çalışmalı, yetişmelidir. Bu ortamları, kendi kültürel motiflerimiz ve evrensel değerlerle en güzel ve cazip bir şekilde hazırlamak da öğretmen, pedagog ve idarecilere düşmektedir.

Kaynak:

"Roots and Wings: Inspiring Academic Excellence", R. E. Slavin vd. *Educational Leadership*. November 1994. ss. 10-13.